

UCHWAŁA NR XIII/96/2016
RADY GMINY KRUKLANKI
z dnia 30 marca 2016r.

w sprawie: **przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15, art. 40 ust. 1, art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t. jedn. Dz. U. z 2015r., poz. 1515 z późn. zm., Dz. U. z 2015r. poz. 1045, poz. 1890) oraz na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. jedn. Dz. U. z 2015r., poz. 1390) Rada Gminy Kruklanki uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie niniejszej uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kruklanki.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Jerzy Piniaha

UZASADNIENIE

do uchwały Rady Gminy Kruklanki

w sprawie: **przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020.**

Potrzeba podejmowania działań zapobiegających przemocy w rodzinie wynika z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku (t. jedn. Dz. U. z 2015r., poz. 1390). Niniejsza ustawa określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i osób ją stosujących.

Zgodnie z art. 6 pkt 2 przytoczonej wyżej ustawy, na gminie ciąży obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, między innymi poprzez opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Program określa wachlarz zaplanowanych działań, których celem będzie zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego i profesjonalnego systemu pomocy dla osób zagrożonych lub uwięzionych w zjawisko przemocy domowej, angażuje wiele służb, instytucji, organizacji do odpowiedzialności za ich realizację. Wobec powyższego przyjęcie uchwały jest zasadne.

Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2016-2020

Kruklanki 2016

Spis treści

I.	Podstawy prawne Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020	3
II.	Podstawy teoretyczne dotyczące zjawiska przemocy domowej	4
	1. Definicja zjawiska przemocy	4
	2. Cechy przemocy	4
	3. Rodzaje przemocy	5
	4. Fazy przemocy	5
III.	Skala problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Kruklanki.	5
	1. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie.....	6
	2. Charakterystyka problemu w Gminie Kruklanki na podstawie analizy danych Zespołu Interdyscyplinarnego.....	6
IV.	Podmioty funkcjonujące na terenie Gminy Kruklanki	7
	1. Zadania i czas realizacji zadań.	7
V.	Cele, zadania programu.	8
	1. Główne cele programu.	8
	2. Zadania i czas realizacji zadań.....	8
	3. Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Kruklanki.	8
	4. Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Kruklankach	9
	5. Realizacja i metody działania.....	10
VI.	Przewidywane efekty działań wynikających z realizacji programu.	11
VII.	Realizacja programu.....	12
VIII.	Monitoring i sprawozdawczość.	12

I. Podstawy Prawne Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 został opracowany na podstawie:

- Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (j.t. Dz. U. z 2015r. poz. 1390, z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (j. t. Dz. U. z 2015r. poz. 163, z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (j. t. Dz. U. z 2015r. poz. 1286 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 25 lutego 1964r. - Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz. U. z 2012r. poz. 788, z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks Karny (j. t. Dz. U. z 2015r., poz. 583, z późn. zm.);
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – Uchwała Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 (M. P. z 2014, poz. 445);
- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.).

Założenia opierają się również na poniższych aktach prawnych:

- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 22 lutego 2011r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. z 2011r. Nr 50 poz.259);

- Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów Formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011r. Nr 209, poz. 1245);
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz. U. z 2011r. Nr 81, poz. 448);
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy (Dz. U. z 2010r. Nr 201, poz. 1334).

II. Podstawy teoretyczne dotyczące zjawiska przemocy domowej.

1. Definicja zjawiska przemocy

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślnie działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków z rodziny lub także innej osoby wspólnie zamieszkującej lub gospodarującej; w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym i psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

2. Cechy przemocy

- **Przemoc narusza prawa i dobra osobiste**, ponieważ sprawca wykorzystuje przewagę siły i narusza podstawowe prawa ofiary,
- **Przemoc powoduje cierpienie i ból**, dlatego że sprawca naraża życie i zdrowie ofiary, zadając jej cierpienia zarówno fizyczne jak i psychiczne, co z kolei powoduje gorsze funkcjonowanie ofiary w środowisku,
- **Przemoc intencjonalna**, jest to działanie zamierzone i celowe, powoduje uzyskanie kontroli nad ofiarą oraz jej całkowitego podporządkowania,
- **Przemoc jest wykorzystywaniem przewagi**, narusza podstawowe prawa człowieka.

3. Rodzaje przemocy

Ponieważ przemoc w rodzinie przybiera różne formy i dokonuje się przy pomocy różnych instrumentów możemy wyróżnić następujące rodzaje:

- **Przemoc fizyczna** - niosąca ryzyko uszkodzenia ciała a nawet utraty życia (popychanie, bicie, kopanie, szarpanie, duszenie);
- **Przemoc psychiczna** – działania zmierzające do poniżenia ofiary (izolacja, groźby, ośmieszanie, upokarzanie);
- **Przemoc seksualna** - przymuszanie ofiary do niechcianych czynów seksualnych bez jej zgody (gwałt, nieakceptowane pieszczoty, zmuszanie do prostytucji);
- **Przemoc ekonomiczna** - dotycząca finansów (odbierania pieniędzy, kontrolowanie wydatków, okradanie, uniemożliwienie dostępu do wspólnego konta);
- **Zaniedbanie** - niezaspokojenie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych (brak opieki, chłód, obojętność).

4. Fazy przemocy

Przemoc domowa rzadko bywa zjawiskiem jednorazowym. Najczęściej jest procesem długotrwałym, o kilkunastoletniej historii. Cechuje je pewnego rodzaju prawidłowość, czy powtarzalność zachowań. Cykl przemocy składa się zwykle z trzech następujących po sobie faz:

- **Faza narastającego napięcia** - wzrost napięcia i natężenie sytuacji konfliktowych,
- **Faza ostrej przemocy** - wybuch gniewu i wyładowanie agresji,
- **Faza miodowego miesiąca** - skrusza ze strony sprawcy, okazywanie przez niego żalu, któremu towarzyszą poczucie winy i wyrzuty sumienia.

III. Skala problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Kruklanki.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem życia człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu.

W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrz rodziny ulegają zaburzeniu, łamane są reguły a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi. Przemoc domowa

może być zarówno przyczyną jak i skutkiem dysfunkcji w rodzinie. Jest poważnym problemem społecznym, bo niszczy od środka nie tylko rodzinę, ale przyczynia się do kryzysu społecznego, gdyż jest czynnikiem wzmacniającym występowanie patologii społecznych (uzależnień, wzrost liczby pacjentów służby zdrowia, spadek wydajności osób w wieku produkcyjnym, itd.).

1. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie.

Na terenie Gminy Kruklanki przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym. Dominującym problemem jest alkoholizm, a po nim choroba psychiczna. Następnie przemoc wiąże się z niskimi dochodami, biedą, bezrobociem, a także małą świadomością społeczną. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

2. Charakterystyka problemu w Gminie Kruklanki na podstawie analizy danych Zespołu Interdyscyplinarnego.

W ujawnionych przypadkach przemocy rodzinie lub przypadku uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie występuje przemoc prowadzona jest tzw. procedura „Niebieskiej Karty”. Obejmuje ona na ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, oświaty, służby zdrowia, GKRPA, organizacji pozarządowych. Działania te koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

Liczba Niebieskich Kart w latach 2012-2015

Rok	Liczba Niebieskich Kart	Liczba sprawców przemocy	Liczba rodzin dotkniętych przemocą	Liczba ofiar przemocy w rodzinie
2012	1	1	1	2
2013	3	3	3	3
2014	21	15	15	30
2015	12	11	10	28

Źródło: Sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego Kruklankach z rok 2012-2015

IV. Podmioty funkcjonujące na terenie Gminy Kruklanki.

Założeniem ogólnym programu jest współpraca z osobami ze specjalistycznych grup zawodowych i instytucjami, które zajmują się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Do podmiotów funkcjonujących na terenie Gminy Kruklanki, świadczących pomoc w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie należą:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Placówki służby zdrowia,
- Szkoły działające na terenie gminy
- Organizacje społeczne
- Kościół rzymskokatolicki
- Kościół grekokatolicki
- Kościół prawosławny
- Sołtysi i Rady Sołeckie

1. Współpraca z instytucjami i osobami

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Giżycku
- Sąd Rejonowy w Giżycku,
- poradnie leczenia uzależnień
- kuratorzy zawodowi,
- dyrektorzy, nauczyciele i pedagodzy pracujący w szkołach,
- lekarze i pielęgniarki,
- pracownicy socjalni,
- pracownicy Urzędu Gminy w Kruklankach,
- Policja,
- Gminny Ośrodek Kultury w Kruklankach,
- Sołtysi i Rada Sołecka.

V. Cele, zadania programu.

Celem stworzenia programu jest wprowadzenia szeregu działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy osobom doświadczającym przemocy oraz podejmowanie odpowiednich działań wobec sprawców. Program skierowany jest do ogółu mieszkańców Gminy Kruklanki, w tym szczególnie do osób doznających przemocy w rodzinie, osób stosujących przemoc w rodzinie, świadków przemocy.

1. Główne cele programu.

- Wspieranie i pomoc ofiarom przemocy w rodzinie w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej i przerwaniu cyklu przemocy.
- Szybkie i skuteczne działania skierowane wobec sprawców przemocy w rodzinie.
- Stworzenie oferty pomocowej dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
- Profilaktyka przemocy.

2. Zadania i czas realizacji zadań.

- W programie zawierają się zadania będące kontynuacją działań założonych w poprzednim programie, a także nowe wyzwania zgodne z zasadą realizmu i możliwości Gminy Kruklanki. Zadania w większości mają charakter zadań stałych, czyli takich, które są w stanie wejść w zakres indywidualnego planu pomocy rodzinie uwiękłej w przemoc.
- Czas realizacji zadań wyznaczony został na okres pięciu lat.

3. Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Kruklanki.

Koalicję do spraw przeciwdziałania przemocy należy budować poprzez angażowanie przedstawicieli instytucji tworzących Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Kruklanki. W skład zespołu włączeni są:

- przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kruklankach,
- przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- przedstawiciel Komendy Powiatowej Policji w Giżycku,

- przedstawiciel Kuratorskiej Służby Sądowej,
- przedstawiciel oświaty z terenu Gminy Kruklanki,
- przedstawiciel organizacji pozarządowej.

Praca w zespole przynosi korzyści, ponieważ klienci jak i członkowie zespołu zapoznają się z różnymi punktami widzenia problemu, gdyż każda służba ma swoją specyfikę, dlatego klient jak i jego rodzina ma szansę otrzymać kompleksową pomoc.

4. Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Kruklankach.

Działania podjęte wobec sprawców

<i>Rodzaj działania skierowanego wobec sprawcy przemocy</i>	<i>Liczba osób, które podjęły współpracę z Zespołem Interdyscyplinarnym</i>	
	2014r.	2015r.
Skierowanie na leczenie odwykowe	6	2
Skierowanie do udziałów spotkaniach terapeutycznych w Gminnym Punkcie Konsultacji i Poradnictwa w zakresie Przemocy i Uzależnień	7	5
Sprawcy skierowani do organów ścigania	2	2
Sprawcy skazani prawomocnym wyrokiem Sadu w postępowaniu karnym	0	1
Sprawcy skierowani do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych	0	0
Sprawcy, którzy nie podjęli współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym	2	3

Źródło: Sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego Kruklankach za lata 2014-2015

Liczba osób korzystających z porad i konsultacji w Gminnym Punkcie

	<i>Liczba osób</i>	
	2014r.	2015r.
<i>Liczba osób dotkniętych przemocą</i>	15	16
<i>Liczba sprawców przemocy</i>	2	3

Źródło: Sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego Kruklankach za lata 2014-2015

5. Realizacja i metody działania.

- podejmowanie natychmiastowych interwencji powstrzymujących przemoc, wspólne wizyty z Policją w środowisku,
- prowadzenie rozmów z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie,
- stworzenie warunków umożliwiających powstanie i pracę grupy wsparcia dla ofiar przemocy,
- udzielenie wsparcia ofiarom, kierowanie pokrzywdzonych do specjalistów poprzez wsparcie medyczne, prawne, psychologiczne i socjalne.
- stosowanie procedury „Niebieska Karta”, zawiadomienie prokuratury lub Policji i składanie wniosków o podjęcie stosownych działań,
- zwiększenie skuteczności i dostępności terapii dla osób doznających przemocy w rodzinie,
- udzielenie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w tym również pracy socjalnej,
- zabezpieczenie wsparcia dla osób w ramach interwencji oraz potrzebującym pomoc w znalezieniu bezpiecznego schronienia,
- analiza dokumentów składanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o leczenie odwykowe oraz wywiadów środowiskowych pod kątem informacji o przemocy domowej,
- wyciąganie wniosków dotyczących przemocy domowej i kompletowanie dokumentacji potwierdzające występowanie tego zjawiska (notatki służbowe, notatki urzędowe, itd.),

- systematyczna edukacja środowiska lokalnego na temat zjawiska przemocy w rodzinie,
- rozpowszechnianie broszur, ulotek tematycznych, zamieszczanie informacji o możliwościach i miejscach uzyskania pomocy na tablicach informacyjnych i stronie internetowej,
- organizacja tematycznych spotkań w szkołach i w środowisku lokalnym, prowadzonych przez specjalistów zorientowanych w problematyce przemocy domowej,
- aktywizowanie najbliższego otoczenia,
- włączanie osób bliskich, krewnych, sąsiadów, przyjaciół i innych do wspólnego rozwiązywania problemów sytuacji kryzysowych,
- otaczanie wsparciem osób pokrzywdzonych, organizowanie wolnego czasu, wypoczynku letniego i zimowego dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą,
- rozpowszechnianie w lokalnym środowisku programów profilaktycznych,
- podnoszenie kwalifikacji i wiedzy przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie,
- podejmowanie innych działań nie ujętych w programie, mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

VI. Przewidywane efekty działań wynikających z realizacji programu.

Zakłada się, że osiągnięte zostaną następujące rezultaty:

- zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy,
- spadek liczby rodzin, w których interwencje są podejmowane wielokrotnie,
- zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy poprzez upowszechnianie informacji przydatnych osobom uwikłanym w przemoc,
- zwiększenie wrażliwości społecznej i zaangażowania społeczeństwa w przeciwdziałanie przemocy,
- wzrost liczby osób korzystających z tej formy pomocy,
- większa ochrona osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych i nieletnich przed przemocą domową,
- zmiana postaw mieszkańców Gminy Kruklanki wobec zjawiska przemocy domowej,

- zwiększenie kompetencji służb, instytucji i organizacji zajmujących się przemocą,
- wzrost liczby przeszkolonych osób z zakresu udzielania pomocy osobom, u których występuje przemoc.

VII. Realizacja programu.

Głównym koordynatorem realizacji działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest Zespół Interdyscyplinarny powołany przez Wójta Gminy Kruklanki.

Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kruklankach.

VIII. Monitoring i sprawozdawczość.

Monitoring programu nadal odbywać się będzie na podstawie corocznej sprawozdawczości z wykonywania zadań oraz bieżącej analizy osiągniętych efektów.

Wzrost świadomości społecznej ma za zadanie umożliwić szybsze reagowanie na krzywdę i przyczyni się do zapobiegania występowania zjawiska przemocy w rodzinie.